

ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ОБ'ЄКТУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

«Жодна сфера у ринковій економіці, зокрема охорона здоров'я, не може успішно розвиватися без добре налагодженої системи фінансового забезпечення. Нові його механізми сприяють якісним змінам у наданні медичних послуг, будучи одночасно одним із вирішальних факторів під час прийняття рішень про розширення їх спектру. Розмаїття наявних проблем у системі фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні, неоднозначність їх оцінки і практичного вирішення, пошук можливостей використання різних форм взаємодії держави та підприємницьких структур у фінансуванні медичної сфери зумовлюють актуальність дослідження» [146]. На нашу думку, система фінансового забезпечення системи охорони здоров'я як об'єкт державного управління має бути переглянута, з позиції прогнозування, а отже оцінки та управління фінансовим потенціалом.

«Для ефективного розвитку фінансового забезпечення такої важливої сфери економіки, як галузь охорони здоров'я, необхідна розробка та виконання низки заходів різнопланового характеру: організаційного, нормативно-правового, економічного, соціального, медичного, наукового та культурного. Усвідомлення існуючої кризи медичної галузі в Україні та зростання масштабів позбавлення людини життєво необхідних медичних потреб змусило керівництво країни розпочати повне реформування системи тільки в 2018 р. Основними засадами удосконалення, підвищення ефективності та модернізації системи забезпечення здоров'я населення обрало курс на вимоги пацієнта та його фінансову спроможність. У першу чергу було реформовано систему забезпечення доступності населення та хворих медичних послуг, задля чого було розширено спектр медичних послуг, яку хворий може отримати на безоплатній основі (в рамках затвердженої Програми медичних гарантій і з визначенням нових захворювань, які є основними факторами смертності в Україні). По-друге, держава зосередила свою увагу на розширенні якості наданих медичних послуг» [53]. Відповідно реформування системи фінансового забезпечення системи охорони здоров'я значно трансформувало фінансовий потенціал, що вимагає інноваційних державно-управлінських рішень.

Держане управління фінансовим потенціалом має забезпечити стабільність, доступність та розвиток системи охорони здоров'я. Фінансовий потенціал системи охорони здоров'я - це сукупність наявних і можливих фінансових ресурсів, механізмів їх мобілізації, розподілу та ефективного використання, що забезпечують виконання функцій системи охорони здоров'я, здатність реагувати на виклики та забезпечувати довгострокову модернізацію. Все це можливо за умови врахування усіх складових фінансового потенціалу системи охорони здоров'я, зокрема:

- Ресурсна складова оформлює усі складові фінансового забезпечення системи охорони здоров'я. Відповідно до вітчизняної практики, такими ресурсами є наступні: державний бюджет, місцеві бюджети, кошти НСЗУ, страхові внески, приватні платежі, донорська допомога.

- Інвестиційна складова оформлює усі джерела та форми інвестицій, які можливо застосувати для розвитку системи охорони здоров'я в цілому та окремих закладів охорони здоров'я. До них відносяться: проекти публічно-

приватного партнерства, які дозволяють модернізувати інфраструктуру та забезпечити інноваційний розвиток системи; приватні інвестиції в лікарні за умови їх функціонування як державних підприємств з можливою часткою приватного сектору.

- Міжнародна складова означає залучення фінансових ресурсів міжнародних партнерів через проектно-грантову діяльність, позики або інвестиції.

- Інституційна складова інституційну спроможність суб'єктів державного управління, приватного сектору та зацікавлених сторін в забезпеченні фінансової стабільності через врегулювання конфлікту інтересів.

- Правова складова визначає рівень правового забезпечення, який дозволяє оперативна реагувати на кризові ситуації для фінансування системи охорони здоров'я, а також можливості розширення джерел формування фінансового потенціалу.

- Процедурна складова характеризує інструменти фінансування системи охорони здоров'я, зокрема: медичні гарантії, програма державних закупівель, контрахтування закладів, тарифна політика.

Джерелами формування зазначених складових фінансового потенціалу системи охорони здоров'я варто визначати: державний бюджет, місцеві бюджети територіальних громад, гранти, інвестиції, позики та міжнародна допомога. Фінансовий потенціал оцінюється за рівнями (держави, регіону, територіальної громади та закладу охорони здоров'я), а факторами його формування є: макроекономічна стабільність; інвестиційний клімат; податкові надходження; рівень довіри міжнародних партнерів (країн, організацій); автономія закладів охорони здоров'я; рівень децентралізації; розвиток медичного туризму; стан громадського здоров'я.

Безумовно, що складеність фінансового потенціалу визначає його залежність та в той же час вплив на такі види державної політики як: інвестиційна, соціальна, фінансова, податкова та економічна.

Найбільш важливою складовою фінансового потенціалу, що визначає прийняття стратегічних державно-управлінських рішень є адаптивно-резервна: можливість швидкого перерозподілу коштів в умовах кризи; можливість формування та наявності резервних фондів; наявності механізмів екстреного фінансування медичних послуг.

Список використаних джерел

1. Руденко В. В. Сучасний стан фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-170>.

2. Драган І. В., Дацій Н. В., Драган І. О. Вплив фінансового механізму державного регулювання на розвиток галузі охорони здоров'я в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 22. С. 179. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.22.179>.